

		1 (4)
	Datum	
	Datum	Er referens/diarienummer
	2021-07-07	I2021/00503
Avsändarens kontaktperson	Mottagare	
Hanna Axelsson, hanna.axelsson@sis.se	Infrastrukturdepartementet	

Svar på remiss: "Vem kan man lita på? Enkel och ändamålsenlig användning av betrodda tjänster i den offentliga förvaltningen", SOU 2021:9

Inledning

Svenska institutet för standarder, SIS, tackar för möjligheten att lämna synpunkter. SIS yttrar sig i frågor som rör standardisering som process samt hänvisning till standarder och tekniska specifikationer, genom SIS roll som nationellt standardiseringsorgan. I vår bedömning av remissen har vi ett standardiseringsperspektiv med fokus på betrodda tjänster.

Relevanta standardiseringsarbeten

Genom SIS tekniska kommittéer kan svenska aktörer engagera sig i europeiskt och internationellt standardiseringsarbete. Av relevans för ämnet betrodda tjänster är framför allt de tekniska kommittéerna *SIS/TK 448 Teknik och stödsystem för personlig identifiering*, *SIS/TK 614 Blockchain* och *SIS/TK 318 Informationssäkerhet*.

I utredningen görs en gedigen begreppsinventering, framför allt mot bakgrund av definitioner i eIDAS-förordningen¹. Även om många begrepp återfinns i förordningen så är begreppsanvändningen i praktiken inom området för betrodda tjänster oenhetlig och inte sällan förvirrande. Detta har uppmärksammats av SIS/TK 448 som under våren startat ett arbete för att standardisera termer och begrepp inom området betrodda tjänster. Arbetet syftar till att standardisera och därmed tydliggöra betydelsen, användningen och härkomsten av olika begrepp. Avsikten är att ta fram en teknisk rapport som i dagsläget går under beteckningen *SIS-TR 48 Nomenklatur betrodda tjänster*. SIS/TK 448 välkomnar fler aktörer, såväl privata som offentliga, att delta i kommittén och framtagandet av denna tekniska rapport. Kommitténs projektledning berättar gärna mer om kommittén, arbetet och förutsättningarna för att delta.

I utredningen beskrivs blockkedjeteknik. Pågående standardisering med direkt koppling till blockkedjeteknik sker på internationell nivå inom den internationella kommittén *ISO/TC 307 Blockchain and distributed ledger technologies*, som arbetar med att ta fram standarder inom terminologi, smarta kontrakt, governance och interoperabilitet. Sverige är genom SIS/TK 614 delaktiga i detta arbete. Den internationella kommittén skapades 2016 och har hittills publicerat en standard om vokabulär, fler standarder är under utveckling. Genom SIS/TK 614 kan Sverige

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG

påverka innehållet i de standarder som tas fram. SIS efterfrågar fler svenska aktörer, så som myndigheter, företag och andra organisationer, som vill engagera sig i arbetet.

Synpunkter på utredningens förslag

SIS instämmer i utredningens bedömning att det är angeläget att Sverige tar en mer aktiv roll i det relevanta standardiseringsarbetet och välkomnar därför förslaget om att regeringen ska ge DIGG och PTS i uppdrag att tillsammans och i samråd med andra berörda aktörer ta fram en handlingsplan för ökad medverkan i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet som avser betrodda tjänster. SIS instämmer även i utredningens bedömning om att Sveriges påverkan på relevant standardiseringsarbete kan förbättras genom bättre samordning och står därför till förfogande om det blir aktuellt för PTS och DIGG att ta fram en handlingsplan för ökad medverkan i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet. SIS vill i detta sammanhang särskilt påpeka att regeringen i sin standardiseringsstrategi åtagit sig att, genom myndighetsstyrning, verka för ett ökat engagemang från statliga myndigheter i standardisering. SIS ser därmed gärna att även andra relevanta myndigheter, förutom PTS och DIGG, engageras i handlingsplanens framtagande och genomförande. Vikten av att Sverige engagerar sig i det internationella standardiseringsarbetet kan inte nog betonas. Sverige kan inte sätta egna standarder utan vi måste se till att synas och engagera oss där internationellt arbete pågår. Då kan vi påverka de standarder som kommer att användas i resten av världen.

Betrodda tjänster är en viktig komponent i det globala samspelet och det är angeläget att Sverige har regelverk och infrastruktur som är anpassade därefter. Genom att använda de europeiska och internationella standarder som finns samt engagera sig i pågående standardiseringsarbeten skapas möjligheter för interoperabilitet på flera plan. Ett aktivt engagemang i standardiseringen ligger även i linje med den relevans som standarder och tekniska specifikationer har för eIDAS-förordningen, vilket beskrivs ingående i utredningen.² Svenskt engagemang i den europeiska och internationella standardiseringen på området skapar även möjlighet att påverka innehållet i de standarder som tas fram så att dessa i så stor utsträckning som möjligt tillgodoser svenska intressen. Som exempel kan nämnas möjligheten att påverka de standarder som Europeiska Kommissionen (Kommissionen) hänvisar till i genomförandeakter som kompletterar eIDAS-förordningen. En sådan genomförandeakt³ pekar på den europeiska standarden *EN 419 211 – Skyddsprofil för säker signaturanordning*, delarna 1–6, som är framtagna inom den europeiska kommittén CEN/TC 224⁴ som speglas av SIS/TK 448. Standardens samtliga delar är fastställda som svensk standard och det är genom deltagande i SIS/TK 448 som svenska intressenter kan påverka standardens framtida innehåll. Samma genomförandeakt hänvisar till de internationella standarderna *ISO/IEC 15408 – Information technology – Security techniques – Evaluation criteria for IT security*, delarna 1-3, samt *ISO/IEC 18045:2008: Information technology – Security techniques*

² SOU 2021:9, avsnitt 5.11 samt 5.12.1

³ KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEBESLUT (EU) 2016/650 av den 25 april 2016 om fastställande av standarder för säkerhetsbedömning av kvalificerade anordningar för skapande av elektroniska underskrifter och stämplatlar enligt artiklarna 30.3 och 39.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden

⁴ Kommitténs titel är *“Personal identification and related personal devices with secure element, systems, operations and privacy in a multi sectorial environment”*

– *Methodology for IT security evaluation* vilka bevakas av SIS/TK 318. Kommissionen har hittills inte antagit genomförandeakter i alla avseenden där så är möjligt. Detta är områden för potentiell framtida standardisering och det kan antas att standardiseringsuppdrag kan komma att ges till någon av de europeiska standardiseringsorganen ETSI eller CEN. Svensk påverkan i sådana arbeten kommer att ske via de svenska standardiseringsorganisationerna ITS och SIS.

I utredningen beskrivs hur den offentliga förvaltningens behov ser ut när det kommer till valet mellan avancerade och kvalificerade elektroniska underskrifter. Bland annat konstateras att användningen av avancerade elektroniska underskrifter är mycket mer utbredd än användningen av kvalificerade sådana samt att faktorer som bidragit till detta troligtvis är avsaknad av författningskrav om kvalificerade underskrifter, bristande verksamhetsbehov och ett begränsat utbud av kvalificerade elektroniska underskrifter. Utredningen föreslår mot bakgrund därav att avancerade respektive kvalificerade elektroniska underskrifter bör användas när det utifrån författningskrav, verksamhetens behov eller informationssäkerhetshänseende är påkallat. Det konstateras vidare att man i nuläget inte ser något självändamål i en ökad användning av kvalificerade elektroniska underskrifter.⁵ Många av de möjligheter till utfärdande av genomförandeakter som eIDAS-förordningen föreskriver avser kvalificerade betrodda tjänster. Enligt SIS finns en risk att myndigheter, om de till stor del eller enbart använder avancerade betrodda tjänster, inte kommer att prioritera att engagera sig i framtida standardiseringsarbeten relaterat till sådana genomförandeakter. Det vore utifrån den aspekten positivt om såväl avancerade som kvalificerade betrodda tjänster främjades i Sverige. Att främja användandet av kvalificerade betrodda tjänster ligger även i linje med vad som i utredningen konstateras om att eIDAS-förordningens syfte att åstadkomma gränsöverskridande användning av bland annat betrodda tjänster är uppbyggt kring en användning av kvalificerade betrodda tjänster.⁶ Även om det är så att gränsöverskridande situationer för den offentliga förvaltningen är begränsade till antalet idag, så är det viktigt att de situationer som faktiskt förekommer kan hanteras smidigt samt att det finns beredskap för ett framtida ökat antal av sådana situationer. Beredskap kan bland annat skapas genom att använda befintliga standarder och delta i pågående samt framtida standardiseringsarbeten på området. Vår förhoppning är att detta beaktas och hanteras vid framtagandet av den handlingsplan för ökad medverkan i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet som PTS och DIGG föreslås att ta fram.

I utredningen föreslås vidare att tillhandahållare som är icke kvalificerade under vissa förutsättningar ska kunna föras upp på den så kallade tillitsförteckningen samt att för att få föras upp på förteckningen måste icke kvalificerade tillhandahållare (samt icke kvalificerade betrodda tjänster som tillhandahålls av kvalificerade tillhandahållare) leva upp till vissa kriterier och tekniska krav.⁷ Det konstateras även att PTS bör få föreskriftsrätt för hur tillhandahållare och tjänster kan leva upp till dessa krav. SIS instämmer i utredningens slutsats om att för det fall myndigheten väljer att peka mot standarder kan det vara lämpligt att i möjligaste mån peka mot europeiska

⁵ SOU 2021:9, s. 145-149

⁶ SOU 2021:9, s. 142

⁷ SOU 2021:9, s. 157, 161

standarder eller andra internationella standarder vars användning är utbredd i Europa.⁸ SIS menar även att myndigheter och den svenska förvaltningen generellt inom området för betrodda tjänster i syfte att uppnå interoperabilitet bör sträva efter att så långt det är möjligt tillämpa och hänvisa till redan befintliga europeiska och internationella standarder, snarare än att ta fram lösningar på egen hand.

Avslutningsvis

Standarder har en betydelsefull roll för betrodda tjänster i och med att de kompletterar den lagstiftning som finns på området. SIS tekniska kommittéer deltar redan i standardiseringsarbeten av relevans och arbetar aktivt med framtida standardiseringsbehov. SIS står till departementets förfogande för dialog om nutida och framtida svenska behov på området.

Med vänlig hälsning

Annika Andreasen, VD
Svenska institutet för standarder

SIS är en ideell förening och ett svenskt standardiseringsorgan. SIS är utsedd av regeringen att representera Sverige i ISO och CEN.

SIS projektleder det svenska arbetet med att ta fram standarder och tillhandahåller och förvaltar standarder i Sverige. Vi finansierar vår verksamhet genom främst deltagaravgifter och försäljning av standarder.

SIS verkar för svenskt inflytande i internationell standardisering inom ISO och CEN, och för att standarder sprids och används i Sverige.

Hos SIS kan aktörer inom näringsliv, akademi, offentlig sektor och frivilligorganisationer ta initiativ till och utveckla standarder som främjar en god samhällsutveckling.

⁸ SOU 2021:9, s. 162